

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Ndob/99/2023
Identifikačné číslo spisu: 4117217336
Dátum vydania rozhodnutia: 22.02.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Ivana Izakovičová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:4117217336.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivany Izakovičovej a členiek senátu JUDr. Beaty Miničovej a Mgr. Sone Pekarčíkovej v spore žalobkyne obchodnej spoločnosti SIMONEX s.r.o., Bratislava, Kollárovo námestie 2938/19, IČO: 44 876 866, zastúpenej ARIES LEGAL s.r.o., Bratislava, Skalná 7622/9, IČO: 54 726 417, proti žalovanej obchodnej spoločnosti BEST STAV s.r.o., Nitra, Štúrova 63A, IČO: 44 695 683, zastúpenej advokátkou JUDr. Dianou Bereseckou, Nitra, Farská 33, o určenie právneho dôvodu, vymáhateľnosti, výšky a poradia popretej pohľadávky, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 35Cbi/10/2017, o nesúhlase Krajského súdu v Bratislave s postúpením sporu Krajským súdom v Nitre,

rozhodol:

Príslušný na konanie a rozhodnutie o odvolaní je Krajský súd v Bratislave.

Odôvodnenie

1. Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) bol postupom podľa § 43 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“ alebo „Civilný sporový poriadok“) predložený Krajským súdom v Bratislave súdny spis na rozhodnutie o príslušnosti. Krajský súd v Bratislave nesúhlasí s postúpením sporu Krajským súdom v Nitre.

2. Krajský súd v Nitre postúpil spor Krajskému súdu v Bratislave z dôvodu, že v predmetnom konaní ide o obchodnoprávny spor. Uviedol, že podľa predpisov účinných do 31. mája 2023 bol na konanie o odvolaní žalobcu funkčne príslušný Krajský súd v Nitre. S účinnosťou od 1. júna 2023 je podľa § 34 ods. 2 písm. b) CSP na konanie v obchodnoprávných sporoch podľa § 22 písm. d) CSP príslušný Krajský súd v Bratislave. V tejto súvislosti Krajský súd v Nitre poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 16. augusta 2023 sp. zn. 5Ndob/5/2023.

3. Krajský súd v Bratislave s postúpením sporu nesúhlasí. Podľa Krajského súdu v Bratislave zavedením kauzálnej príslušnosti neprichádza od 1. júna 2023 k prechodu výkonu súdnictva a nová právna úprava sa aplikuje až na konanie o odvolaní, ktoré bude začaté od 1. júna 2023. V predkladanom spore bolo odvolanie žalobcom podané 18. júla 2022, teda pred účinnosťou zákona č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov (ďalej len „novela“). V

zmysle zásady perpetuatio fori zostala zachovaná príslušnosť Krajského súdu v Nitre.

4. Najvyšší súd ako súd spoločne nadriadený Krajskému súdu v Bratislave a Krajskému súdu v Nitre (§ 43 ods. 2 CSP) dospel k záveru, že nesúhlas Krajského súdu v Bratislave s postúpením sporu nie je dôvodný.

5. Podľa článku 4 ods. 1 CSP, ak sa právna vec nedá prejednať a rozhodnúť, na základe výslovného ustanovenia tohto zákona, právna vec sa posúdi podľa ustanovenia tohto, alebo iného zákona, ktoré upravuje právnu vec čo do obsahu a účelu najbližšiu posudzovanej právnej veci.

6. Podľa článku 17 CSP súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

7. Podľa § 22 CSP na konanie v obchodnoprávných sporoch sú príslušné:

- a) Mestský súd Bratislava III pre obvod Krajského súdu v Bratislave,
- b) Mestský súd Košice pre obvod Krajského súdu v Košiciach,
- c) Okresný súd Banská Bystrica pre obvod Krajského súdu v Banskej Bystrici,
- d) Okresný súd Nitra pre obvod Krajského súdu v Nitre,
- e) Okresný súd Prešov pre obvod Krajského súdu v Prešove,
- f) Okresný súd Trenčín pre obvod Krajského súdu v Trenčíne,
- g) Okresný súd Trnava pre obvod Krajského súdu v Trnave,
- h) Okresný súd Žilina pre obvod Krajského súdu v Žiline.

8. Podľa § 34 ods. 1 CSP ak odsek 2 neustanovuje inak, o odvolaní proti rozhodnutiu okresného súdu rozhoduje krajský súd, v ktorého obvode má sídlo okresný súd, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

9. Podľa § 34 ods. 2 CSP na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v konaní podľa:

- a) § 22 písm. f) a h) a § 23 písm. f) a h) je príslušný Krajský súd v Banskej Bystrici,
- b) § 22 písm. d) a g) a § 23 písm. d) a g) je príslušný Krajský súd v Bratislave,
- c) § 22 písm. e) a § 23 písm. e) je príslušný Krajský súd v Košiciach.

10. Podľa § 40 CSP súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného prejednanja sporu.

11. Podľa § 471c CSP konanie začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023; to neplatí, ak podľa osobitného predpisu výkon súdnictva prechádza z vecne a miestne príslušného súdu na iný súd.

12. Pre rozhodnutie tohto sporu o príslušnosť je potrebné v prvom rade vyriešiť otázku časovej pôsobnosti právnych noriem upravených v § 34 ods. 1 a 2 CSP v nadväznosti na prechodné ustanovenie § 471c CSP. Odvolanie bolo podané (a teda odvolacie konanie bolo začaté) pred nadobudnutím účinnosti novely, ktorou boli s účinnosťou od 1. júna 2023 menené aj ustanovenia upravujúce funkčnú príslušnosť súdov a kauzálnu príslušnosť v zmenkových a šekových sporoch. Pre súdy preto vzniká otázka, či sa nová právna úprava funkčnej príslušnosti má vzťahovať aj na odvolacie konania začaté pred účinnosťou novely.

13. V procesnom práve je pri riešení otázok intertemporality základným princípom okamžitá aplikovateľnosť novej procesnej úpravy na konania začaté a prebiehajúce podľa doterajších predpisov. Pokiaľ nie je v prechodných ustanoveniach upravené inak, je preto potrebné, aby súdy aj na konania začaté a prebiehajúce podľa predchádzajúcej právnej úpravy, aplikovali novú právnu úpravu, a to od momentu nadobudnutia jej účinnosti.

14. V rámci novely Civilného sporového poriadku bolo prijaté aj prechodné ustanovenie obsiahnuté v § 471c CSP, podľa ktorého sa konania začaté podľa predchádzajúcej právnej úpravy a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023 (s výnimkou prípadov, kedy osobitný predpis výslovne upravil prechod výkonu súdnictva na iný súd). Uvedené prechodné ustanovenie tak upravuje zachovanie vecnej a miestnej príslušnosti v konaniach začatých a právoplatne neskončených do 31. mája 2023. Predmetné prechodné ustanovenie ale neupravuje zachovanie funkčnej a ani kauzálnej príslušnosti, čo vyplýva z gramatického (jazykového) výkladu predmetného ustanovenia. Pokiaľ by zákonodarca mal v úmysle zahrnúť v prechodnom ustanovení § 471c CSP aj zachovanie kauzálnej a funkčnej príslušnosti, urobil by tak obdobne, ako v prípade § 470 ods. 4 CSP.

15. V súlade s princípom okamžitej aplikovateľnosti je potom novú právnu úpravu funkčnej príslušnosti obsiahnutú v § 34 ods. 2 CSP potrebné aplikovať aj na odvolacie konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023. Podľa § 34 ods. 2 písm. b) CSP je na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v konaní podľa § 22 písm. d) CSP príslušný Krajský súd v Bratislave.

16. Krajský súd v Bratislave v predložennom nesúhlase s postúpením sporu namietal, že k prechodu výkonu súdnictva malo podľa zámeru prijatej novely prísť len vo výslovne upravených prípadoch (upravených v zákone č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene a doplnení zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov). Zmenou funkčnej príslušnosti podľa Krajského súdu v Bratislave neprichádza k prechodu výkonu súdnictva.

17. Najvyšší súd uvádza, že pri výklade § 471c CSP dospel k záveru, že v danom prípade nejde o pravú medzeru v zákone, a teda o prípad, kedy úmyslom zákonodarcu nebolo vylúčiť zachovanie kauzálnej a funkčnej príslušnosti. Zo znenia § 471c CSP podľa najvyššieho súdu jednoznačne vyplýva, že zákonodarca zachovanie kauzálnej a funkčnej príslušnosti v konaniach začatých do 31. mája 2023 v § 471c CSP neupravil vedome. Uvedené vyplýva zo skutočnosti, že zákonodarca v znení tohto prechodného ustanovenia pristúpil k vymenovaniu iných druhov príslušnosti, ktoré zostávajú zachované (vecnej a miestnej príslušnosti), avšak kauzálnu a ani funkčnú príslušnosť neuviedol, ako aj z porovnania s prechodným ustanovením § 470 ods. 4 CSP. Následný prípadný rozpor s dôvodovou správou a aj usmernením Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky nemožno odstraňovať výkladom, ktorým by sa zmenil nepochybný obsah predmetného ustanovenia (čl. 3 ods. 1 CSP).

18. Krajským súdom v Bratislave prezentovaný výklad, podľa ktorého by konania o odvolaniach podaných do 31. mája 2023 mali byť dokončené na pôvodných krajských súdoch funkčne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023, nerešpektuje podľa najvyššieho súdu účel sledovaný novelou, ktorým je v prvom rade špecializácia súdov, vrátane krajských súdov. Navrhovaný výklad by spôsobil neželanú dvojkoľajnosť, kedy by odvolacie konania v zmenkových a šekových sporoch aj napriek zamýšľanej špecializácii naďalej prebiehali aj na krajských súdoch, ktoré už podľa novej právnej úpravy nemajú zmenkové a šekové spory nemajú rozhodovať.

19. Pri namietanom faktickom prechode výkonu súdnictva, ku ktorému dochádza zmenou funkčnej príslušnosti v odvolacích konaniach začatých do 31. mája 2023, najvyšší súd uvádza, že krajský súd je povinný skúmať svoju funkčnú príslušnosť počas celého konania (§ 40 CSP). Preto pokiaľ v priebehu odvolacieho konania príde k zmene právnej úpravy funkčnej príslušnosti, je na zákonodarcovi, aby zrozumiteľne a jednoznačne upravil, či s ohľadom na princíp okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej úpravy a s ohľadom na povinnosť súdu skúmať svoju funkčnú príslušnosť počas celého konania podľa § 40 CSP, zostáva zachovaná funkčná príslušnosť v konaniach začatých podľa prechádzajúcej právnej úpravy, a to prijatím prechodného ustanovenia, ktoré v rámci novely prijaté nebolo. Vzhľadom na znenie § 471c CSP a jeho výklad ozrejmenej v odôvodnení tohto rozhodnutia, zmenou funkčnej príslušnosti odvolacích súdov prišlo k zmene funkčne príslušných súdov aj v odvolacích konaniach začatých pred účinnosťou novely.

20. Vo vzťahu k záverom o okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej úpravy najvyšší súd poukazuje aj

na obdobné názory vyslovené najvyšším súdom v uznesení zo dňa 28. júna 2023 sp. zn. 6Ndc/19/2023, uznesení zo dňa 16. augusta 2023 sp. zn. 5Ndob/5/2023, a náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 27. júna 2023 sp. zn. IV. ÚS 257/2023. Najvyšší súd dopĺňa, že prijatými závermi neprichádza k porušeniu práva na zákonného sudcu (§ 3 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) a ani k porušeniu zásady perpetuatio fori, keď k zmene funkčnej príslušnosti prišlo na základe zmeny právnej úpravy a jej okamžitej aplikovateľnosti, pričom úprava intertemporality novej procesnej úpravy bola v rukách zákonodarcu.

21. Najvyšší súd z uvedených dôvodov dospel k záveru, že nesúhlas Krajského súdu v Bratislave s postúpením sporu nie je dôvodný. Na konanie a rozhodnutie o odvolaní je preto príslušný Krajský súd v Bratislave.

22. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok